



**Rådet for de grundlæggende
Erhvervsrettede Uddannelser**

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
(Sendt pr. e-mail til: John.Torben.Larsen@stukuvvm.dk)

**Rådet for de Grundlæggende
Erhvervsrettede Uddannelser (REU)**

Rådssekretær
Per Pagh Aarestrup
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K
Tlf 33927332
Fax 3392 7784
e-mail: reu@uvm.dk

**Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelsers (REU)s
udtalelse om udbygning og konkretiseringer i kriterier og retningslinjer
for udbudsrunder 2017 - erhvervsuddannelser og praktikcentre**

5. november 2015

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling (MBUL) har udsendt brev af 24. september 2015 om udbudsrunder 2017 - erhvervsuddannelser og praktikcentre til udbydere af erhvervsuddannelser m.fl.

På den baggrund har REUs økonomi- og udbudsgruppe afholdt fire møder i september og oktober 2015, hvor der har været drøftet en række problemstillinger omkring den kommende udbudsrunder. Drøftelserne har været samlet under følgende overskrifter:

- Inddragelse af de faglige udvalg.
- Data der er til rådighed ifm. udbudsrunder.
- Sammenhænge mellem godkendelser til at udbyde grundforløbets 1. del og grundforløbets 2. del.
- Eux inden for det merkantile område.
- Kriterier for udbud af hovedforløb og praktikcenter, herunder i udbudssammenhæng drøftelse af trin, specialer, talentspor, eux, højniveauafg, udstyr og lærerkompetencer.
- Udbud af hovedområder på fagligt smalle skoler.
- Rammer for skolehjemstilbud.
- Øvrige indstillinger.

Gruppens har samlet sine drøftelser og indstillinger til REU i notat af 20. oktober 2015 ”Opsamling og indstillinger omkring det foreløbige arbejde i REUs økonomi- og udbudsgruppe”, som blev behandlet på møde i REU den 23. oktober 2015.

REU har på den baggrund de nedenfor følgende anbefalinger til ministeriet.

REU er som udgangspunkt enig i de kriterier og retningslinjer, der er opstillet i det ovenfor nævnte brev fra ministeriet af 24. september 2015. Således skal det følgende opfattes som en udbygning og konkretisering i forhold hertil.

Det er et vigtigt for REU, at de krav og kriterier, som anvendes i forhold til skolernes udbudsansøgninger, ligger indenfor de formulerede udbudskriterier. Men det er samtidig vigtigt for REU, og at udbudsrunden er en del af eud-reformen og dermed skal understøtte dennes målsætninger. REU vil derfor inddrage begge disse hensyn i rådets helhedsvurdering af de indkomne ansøgninger.

REU har derfor en række ønsker om information, der rækker ud over, hvad der snævert knytter sig til udbudskriterierne, men som er nødvendige for at understøtte, at eud-reformens målsætninger udfoldes. REU vurderer, at denne information er nødvendig men erkender imidlertid også, at dette kan betyde et meget stort arbejde på skoler og i ministeriet og vil derfor indgå i fortsatte drøftelser med MBUL af, hvordan dette teknisk kan realiseres.

Målet med runden er et dækkende og gennemskueligt udbud, der kan bidrage til at realisere eud-reformens målsætninger.

Inddragelse af de faglige udvalg

REU skal afgive indstilling om godkendelser til MBUL senest den 22. juni 2016 – på grundlag af udtalelser fra de faglige udvalg, der skal foreligge senest den 20. maj 2016. Skolernes ansøgningsfrist er 22. februar 2016. Alle afgivne ansøgninger udfyldes i Uddannelsesadministration og bliver tilgængelige for regionsrådene, faglige udvalg og REU.

Det må lægges til grund, at de faglige udvalg prioriterer de fire udbudskriterier forskelligt. Samtidig er de 105 erhvervsuddannelser meget forskellige i volumen og geografisk udbredelse. Endelig vil de faglige udvalg i de kommende måneder være genstand for markant påvirkningsvirksomhed fra både skoler og regioner. Det er centralt for REU, at der formuleres mål- og strategiplaner, der dækker alle uddannelser og faglige udvalg.

REU anbefaler:

- At de faglige udvalg får stillet udbudsmaterialet og det omfattende oplysningsmateriale med beskrivelse af de data, som MBUL vil levere, til rådighed. De faglige udvalg skal ligeledes have information om de kriterier, der indgår i udbudsrunden samt de regler, der ligger til grund for udbudsrunden.
- At skoler og faglige udvalg så tidligt i processen som muligt indgår i en dialog omkring den konkrete vægtning af kriterierne og andre relevante problemstillinger.

- At MBUL, når den tekniske løsning på udbudsrunder og de relevante data er klar, indbyder de faglige udvalg til et informationsmøde om, hvordan de får adgang til dette materiale.

Data der er til rådighed ifm. udbudsrunder.

REUs økonomi- og udbudsgruppe har modtaget et overblik fra STUK og STIL over de data, der vil være til rådighed for ansøgninger og vurderinger. Det er REUs opfattelse, at disse data kan danne grundlag for det videre arbejde, idet gruppen erkender, at der for denne type beslutninger ikke kan etableres et endeligt objektivt grundlag, men at dette altid skal suppleres af et konkret skøn.

REU anbefaler:

- at REU modtager ministeriets oversigt over hvilke data, der er til rådighed, og hvornår disse kan ventes.

Sammenhænge mellem godkendelser til at udbyde grundforløbets 1. del og grundforløbets 2. del

Grundforløbets 1. del udbydes opdelt i fire hovedområder, der hver for sig er opdelt i fagretninger, som den enkelte skole beslutter ud fra skolens profil og muligheder. Alle fire hovedområder giver adgang til alle erhvervsuddannelser, men gruppen erkender, at hvis man følger en fagretning indenfor et bestemt hovedområde vil grundforløbets 2. del for nogle uddannelser være mere nærliggende end andre. REU erkender også, at der eksisterer særlige forhold omkring udbuddet på det merkantile område.

REU lægger vægt på, at udbuddet af grundforløbets 1. del understøtter 25-pct-målsætningen og dermed er så let tilgængeligt som muligt for de unge, der begynder på en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse. Samtidig lægger REU vægt på, at grundforløbets 1. del ikke bliver en videreførelse af folkeskolen men repræsenterer et tydeligt erhvervsfagligt alternativ til gymnasiet. Derfor anser REU det for vigtigt, at de skoler, der gives udbuddet, kan sikre en sådan ramme.

REU anbefaler:

- At grundforløbets 1. del udbydes geografisk så bredt som muligt.
- At det understreges, at såvel tilgængelighed som erhvervsfaglig ramme indgår i kriterierne for tildeling af udbudsret til grundforløbets 1. del.

Grundforløbets 2. del retter sig specifikt mod en bestemt uddannelse og skal forberede eleven til grundforløbsprøven og til at kunne leve op til overgangskravene til hovedforløbet. Dette indebærer, at forløbet omfatter uddannelsesspecifik undervisning og anden undervisning, der retter sig direkte mod et bestemt af de 105 hovedforløb.

Det er REUs udgangspunkt, at etableringen af en målrettet 2. del af grundforløbet er et vigtigt element i det samlede kvalitetsløft af erhvervsuddannelserne. Derfor er det vigtigt, at dette forløbs specifikke faglige sigte fastholdes. På den anden side er det nødvendigt at have et bredere udbud af grundforløbenes 2. del end udbud af hovedforløb for at sikre en geografisk bred rekruttering til uddannelserne. Hvordan denne balance konkret skal realiseres vil være forskelligt fra uddannelse til uddannelse.

REU anbefaler:

- At skoler, der godkendes til at udbyde hovedforløb, som udgangspunkt også godkendes til at udbyde grundforløbets 2. del.
- At de faglige udvalg nøje overvejer, hvilke muligheder der er for at udbrede godkendelser af udbuddet af grundforløbets 2. del til andre skoler end dem, der har godkendelse til at udbyde hovedforløbet.
- At der ved ansøgning af udbud om grundforløbets 2. del uden udbud af hovedforløbet gøres særskilt rede for, hvordan skolen kan sikre et tilfredsstillende fagligt niveau, samt hvilke samarbejdsaftaler der foreligger med en hovedforløbsskole.
- At erhvervsskoler, der er godkendt til grundforløbets 2. del, også formidler praktikpladser til de elever, der skal fortsætte på et hovedforløb på en anden skole. Skolens praktikpladsopsøgende arbejde skal således omfatte både egne elever på skolens egne hovedforløb og elever, der skal fortsætte hovedforløb på en samarbejdsskole svarende til kravet om samarbejde mellem skoler med og uden praktikcenter.

Eux inden for det merkantile område

Eux på det merkantile område forudsætter, for elever uden særlige forkundskaber, i praksis, at eleven påbegynder dette forløb fra starten af grundforløbets 1. del og efter grundforløbets 2. del (hvor grundforløbsprøven tages) tager et studiekompetencegivende forløb inden hovedforløbet påbegyndes. Det betyder, at der ved tildeling af udbud til grundforløbets 1. del på dette område skal være særlig opmærksomhed på sammenhængen til grundforløbets 2. del og til det særskilte studiekompetencegivende forløb.

REU anbefaler:

- At udbud af grundforløbets 2. del og det særskilte studiekompetencegivende forløb sammenkædes.
- At skolerne tilkendegiver, om de ønsker at udbyde eux-forløb på det merkantile område og i hvilken uddannelse, de vil udbyde eux-forløb.
- At hvis en skole søger om udbud af grundforløbets 1. del uden udbud af grundforløbets 2. del og det særskilte studiekompetencegivende forløb, skal den redegøre for gennem hvilke samarbejdsaftaler, det

er sikret, at eleverne kan fortsætte på grundforløbets 2. del, og herunder eux-forløb.

Kriterier for udbud af hovedforløb og praktikcenter, herunder i udbudssammenhæng drøftelse af trin, specialer, talentspor, eux, højniveaufag, udstyr og lærerkompetencer

En målsætning for eud-reformen er et væsentligt løft i kvaliteten og højere overgangsfrekvens til videregående uddannelse. Dette indebærer, at der ved udbud af hovedforløbene skal kunne skabes fagligt og økonomisk bæredygtige holdstørrelser for skoleopholdene og eux-holdene, samt at de nødvendige forudsætninger med hensyn udstyr og lærerkompetencer skal være opfyldt. Samtidig skal skolen kunne sikre, at den kan tilbyde alle trin og specialer samt højniveauer og talentspor med den fornødne kvalitet, eventuelt i samarbejde med andre skoler.

Dette stiller på nogle uddannelser store krav til de skoler, der skal udbyde det pågældende hovedforløb. Derfor må de faglige udvalg nøje overveje, hvor mange udbudssteder den enkelte uddannelses hovedforløb kan bære.

Udbud inden for flere af hovedforløbene forudsætter stabile og udbyggede samarbejder mellem skoler. REU erkender, at loven ikke giver mulighed for at pålægge skolerne sådanne samarbejder og lægger derfor vægt på, at der – på alle områder – er den størst mulig gennemsækelighed.

REU anbefaler:

- At ministeriet udarbejder et skema til brug ved ansøgningen, der for den enkelte uddannelse tydeliggør hvilke trin, specialer, talentspor, højniveaufag og eux-forløb den enkelte skole vil udbyde, og hvor disse geografisk tænkes placeret.
- At det tydeligt skal fremgå af ansøgningen, hvordan skolen – eventuelt i samarbejde med andre skoler - kan sikre det nødvendige udstyr og lærerkompetencer til udbud af alle uddannelses-elementer.
- At det tydeligt skal fremgå gennem hvilke samarbejder, en skole vil sikre tilbud om specialer, talentspor eller højniveaufag, den ikke selv udbyder.

Omkring udbud af praktikcentre mener REU, at der er gået så kort tid siden sidste udbudsrunde, at kriterierne ikke skal ændres væsentligt. Dog afventer REU anden del af EVA's evaluering af praktikcentrene samt ministeriets statistiske redegørelse. Der er i REU ligeledes en vis bekymring omkring antallet af udlægninger og kvaliteten i denne forbindelse.

REU anbefaler:

- At de enkelte udbud vurderes på baggrund af EVA's evaluering og ministeriets statistiske opgørelser.
- At alle udlægningsaftaler ophæves ved udbuddet, og at der fremover sikres et overblik over, hvilke udlægninger der finder sted.
- At de faglige udvalg fremover høres i forbindelse med aftaler om udlægning af praktikcentre.

Udbud af hovedområder på fagligt smalle skoler

REU har drøftet det forhold, at en række skoler kun kan udbyde en eller måske to uddannelser og derfor kan have et smalt fagligt grundlag for at udbyde hovedområder i grundforløbets 1. del. Selvom grundforløbets 1. del giver adgang til grundforløbets 2. del for alle 105 erhvervsuddannelser, erkender REU, at dette i praksis vil betyde, at der på visse skoler kun vil blive udbudt fagretninger inden for et hovedområde, der peger i retning af en bestemt uddannelses 2. del af grundforløbet.

Det er REUs opfattelse, at dette er et strukturelt vilkår, som ikke kan ændres gennem en udbudsrunde. Imidlertid er det REUs opfattelse, at dette er et forhold, der bør indgå i en overordnet vurdering af det samlede udbud, og at det så vidt muligt ikke må komme den enkelte elev til skade.

REU anbefaler:

- At ministeriet, inden REU afgiver endelig indstilling om udbuddet, udarbejder en oversigt over den geografiske fordeling af det samlede udbud af hovedområder på grundforløbets 1. del, så dette kan indgå i den endelige vurdering.
- At der stilles skærpede krav til vejledningen, både så det sikres, at de skoler, der kun udbyder få uddannelser, vejleder eleverne til andre skoler, hvis dette er relevant, at de fagligt brede skoler også er opmærksomme på de monofaglige skoler, og at alle skoler også vejleder til de uddannelser, der kun udbydes få steder i landet.

REU gør opmærksom på, at det er en udfordring i forhold til at sikre relevans og motivation, at eleverne ikke har mulighed for at skifte hovedområde i løbet af grundforløbets 1. del.

Rammer for skolehjemstilbud

Muligheden for skolehjem har været drøftet i REUs økonomi- og udbudsgruppe. REU erkender, at dette ikke indgår som et element i udbudsrunderne. Imidlertid anser REU det for vigtigt, at elevernes mobilitet og alsidige valg af

erhvervsuddannelse – ikke mindst for de yngste elever - understøttes af gode muligheder for at bo og leve under ordnede forhold, og hvor der er sociale rammer, der understøtter et godt ungdomsliv. Dette gælder under skoleophold, men også i de tilfælde hvor en elev vælger at flytte region eller landsdel for at få en praktikplads.

REU anbefaler:

- At kommuner og regioner sammen med regeringen undersøger, hvordan elevmobilitet i forhold til at søge ledige praktikpladser kan understøttes gennem tilbud om fx ungdomsboliger og tilhørende sociale initiativer.
- At skolerne undersøger, hvordan den tilstrækkelige skolehjemskapacitet kan sikres, således at alle, der har evner og motivation, kan søge fx talentspor, selvom disse kun udbydes få steder i landet.

Øvrige forhold

REU anbefaler ud over det ovenstående:

- At der med tildelingen af et udbud også følger en forpligtelse til at udbyde uddannelsen, hvis skolen ønsker at opretholde udbudsgodkendelsen.
- At udbud af uddannelser styres geografisk, men at dette sker indenfor områder, således at der gives skolerne en vis fleksibilitet med hensyn til at flytte udbud fx mellem afdelinger i samme by.
- Det bemærkes, at Danske Regioner ikke støtter denne anbefaling men henviser til at gældende praksis på området indebærer en tilstrækkelig fleksibilitet.
- At al materiale i forbindelse med ansøgninger, udtalelser og indstillinger så vidt muligt stilles til rådighed for alle interessenter, således at processen er gennemsækelig.

Med venlig hilsen

Ejner K. Holst
Fg. formand